

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1986
Αριθμός φύλλου 119
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις 12 Οκτωβρίου καλούνται οι κάτοικοι της επαρχίας να εκλέξουν νέα Κοινοτικά Συμβούλια, τα οποία θα χειριστούν τα θέματα των Κοινοτήτων για μια τετραετία (1987—1990).

Οι στήλες αυτές, με τη δεκάχρονη εμπειρία τους από την παρακολούθηση των προβλημάτων της επαρχίας μας των αδυναμιών, παραλείμεν και λησθασμένης αντιμετώπισής τους, θα αποτολήσουν να παραθέσουν μερικές σκέψεις, με τη βεβαιότητα πως θα συμβάλουν κι αυτές στην καλύτερη εκπροσώπηση των κοινοτήτων μας.

Και πρώτα για τους υποψηφίους προέδρους και Κοινοτικούς Συμβούλους.

Η αποστολή των Κοινοτικών Συμβουλίων είναι πολύ σημαντική και η ευθύνη πολύ μεγάλη. Κι αυτή έγινε σκόνη μεγαλύερα ύστερα από τις αυξημένες αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν στα τελευταία χρόνια στους προέδρους των Κοινοτήτων και στα Κοινοτικά Συμβούλια.

Γι' αυτό οι συνεπαρχιώτες που αποφάσισαν ή θα αποφασίσουν (γιατί υπάρχει ακόμη καιρός) να θέσουν υποψηφιότητα, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να έχουν διάθεση να προσφέρουν με αφιλοκέρδεια τις υπηρεσίες τους στα κοινά. Υπηρεσίες, που πολλές φορές θά'ρθουν ίσως σε αντίθεση με τα στενά δικά τους συμφέροντα.

Να είναι αποφασισμένοι κι έτοιμοι να θυσιάσουν και χρόνο και χρήματα, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που θα επωμισθούν. Να είναι προετοιμασμένοι ν' ακούνε καθημερινά παράπονα, παρατηρήσεις και αποδείξεις από τους κατοίκους και με ψυχραιμία και κατανόηση να κουβεντιάζουν μαζί τους και από κοινού να θρίσκουν λύσεις στα προβλήματά τους.

Να είναι όχι μόνο αποφασισμένοι να ζητήσουν την αντιμετώπιση των προβλημάτων της Κοινοότητάς τους, από το Κράτος, αλλά και έτοιμοι να διεκδικήσουν ότι η Κοινοότητά τους δικαιούται και δεν της το δίνουν.

Να είναι αποφασισμένοι να αντιμετωπίσουν όχι μονάχα θέματα και προβλήματα της δικής τους αποκλειστικά Κοινοότητας, αλλά και άλλα γενικότερα, που μό-

νο με συνεργασία και των άλλων Κοινοτήτων της επαρχίας θα οδηγηθούν στην από κοινού αντιμετώπισή τους, γιατί και αλληλένδετα είναι, μα και έτσι η λύση τους είναι πιο ανώδυνη και πιο επιτυχής.

Πρόσωπα που μόνο για να ικανοποιήσουν την επιθυμία τους να τους πουν προέδρους ή κοινοτικούς συμβούλους, χωρίς καμιά διάθεση ή δυνατότητα για προσφορά εργασίας, από προσωπικές ή επαγγελματικές αδυναμίες, πρόσωπα που δεν θα μπορούν να ζουν τα θέματα του χωριού τους και να συμμετέχουν, χωρίς καμιά απουσία στις συνεδριάσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου στο οποίο θα εκλεγούν, η καλύτερη προσφορά που έχουν να κάνουν στο χωριό τους είναι να μη θέσουν υποψηφιότητα.

Αν όμως η ευθύνη των υποψηφίων είναι πολύ μεγάλη και πρέπει σωστά να ζυγίσουν όλα πιο πάνω παρατέθηκαν, πριν οριστικοποιήσουν την υποψηφιότητά τους, άλλο τόσο μεγάλη είναι και η ευθύνη των ψηφοφόρων.

Ο Νόμος προβλέπει τη δυνατότητα να θέσουν υποψηφιότητα πολύ περισσότερα άτομα απ' όσα είναι τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου. Έτσι ο ψηφοφόρος της επαρχίας μας, που τα Κοιν. Συμβούλια είναι επιτακτική, αν στο χωριό του κατέχει ένας συνδυασμός, έχει να κάνει την επιλογή του ανάμεσα σε δέκα τουλάχιστον υποψηφίους. Αν όμως κατέθουν περισσότεροι συνδυασμοί, η εκλογή θα γίνει από πολύ περισσότερα πρόσωπα. Κι όσο περισσότεροι είναι οι υποψήφιοι, τόσο και η ευθύνη του ψηφοφόρου γίνεται πιο μεγάλη στο να εκλέξει τα πιο κατάλληλα πρόσωπα. Όχι πρόσωπα που θα του υποσχεθούν κάποιο προσωπικό ρουσφέτι, αλλά πρόσωπα ικανά να χειριστούν τα γενικά, μα και τα ειδικά θέματα του χωριού τους με αντικειμενικότητα και δικαιοσύνη. Και με τον τρόπο αυτό θα βρει λύση και το δικό του δικαίο αίτημα. Με συναίσθημα ευθύνης υποψηφίων και ψηφοφόρων, όπως πιο πάνω παρατέθηκαν, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις μα και η εγγύηση πως στις 12 Οκτωβρίου θα εκλεγούν Κοινοτικά Συμβούλια τα οποία από την 1η του Γενάρη 1987 θ' αναλάβουν την μεγάλη

ευθύνη που έχουν τα Κοινοτικά Συμβούλια.

Οι στήλες αυτές δεν θα αναφερθούν στα προβλήματα που έχουν ν' αντιμετωπίσουν τα νέα Κοινοτικά Συμβούλια στο χωριό του το καθένα. Θα τα κουβεντιάσουν υποψήφιοι και ψηφοφόροι σ' όλη την προεκλογική περίοδο. Θα φτιαχτούν και θα γίνουν γνωστά προγράμματα από όλους.

Θα αναφερθούν όμως σε μερικά γενικά, που ενδιαφέρουν το σύνολο των συνεπαρχιωτών μας, οι οποίοι ζουν και κινούνται στο ίδιο γεωγραφικό περιβάλλον.

Και η αναφορά σ' αυτά θα είναι σύντομη κι επιγραμματική, γιατί έχουν αναλυθεί όλα σε προηγούμενα φύλλα των Β.Ν. Αν όμως χρειαστεί, θα γίνει λόγος και σε επόμενα.

Τα νέα Κοινοτικά Συμβούλια πρέπει, σε στενή συνεργασία μεταξύ τους, να προωθήσουν τα παρακάτω θέματα:

1. Έρευνα από το ΙΓΜΕ για το υδάτινο δυναμικό της επαρχίας και ιδιαίτερα του ορεινού άξονα Αμιρά—Πεύκος. Προγραμματισμένη χρησιμοποίηση του πηγαιού και υπόγειου νερού, αξιοποίηση του νερού της θροχής.
2. Προώθηση της μελέτης και διάνοιξης του δρόμου Ηράκλειο — Βιάννος, αλλά παράλληλα συντήρηση του σημερινού οδικού δικτύου. Προώθηση της μελέτης και διάνοιξης του νότιου άξονα Τσοτύσουρας — Τέρσα.
3. Κοινή αντιμετώπιση της περιουσιολογίας των σκουπιδιών με την αγορά απορριμματοφόρου αυτοκινήτου για όλη την επαρχία.
4. Επέκταση του διδακτηρίου του Γυμνασίου — Λυκείου, ώστε να καλυφθούν όλες του οι ανάγκες. Εξασφάλιση πάντα επαρκούς διδακτικού προσωπικού.
5. Φροντίδα για να ολοκληρωθεί η διαμόρφωση του χώρου του Ηρώου, όπως προβλέπει ο σχεδιασμός Παρμακέλη, ώστε να είναι αντάξιος των νεκρών της μεγάλης

● Συνέχεια στη σελίδα 4

«ΒΙΑΝΝΟΣ»

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
ΜΑΣΤΡΟΓΙΩΓΓΑΚΗ ΛΕΥΤΕΡΗ, αγωνιστή στον μόνιμο Ε.Λ.Α.Σ.

3ο
ΕΝΟΠΛΗ ΚΑΙ ΛΟΠΛΗ
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΩΝ ΑΛΕΞΙΠΩΤΙΣΤΩΝ

Εικοσάρης ενώ τότε, στρατευμένο μέλος της πολιτοφυλακής, μαζί με τον ασπρομάλη, μουστακαλή, καλοστεκούμενο γέρο — Κατσοπρίνη, αγρότη, ζευγάρι ταιριαστό, άσπλο πάνω στο ύψωμα της «Κούπας», υψόμετρο πάνω από τα 1100 μέτρα, βρεινά της Απάνω Βιάννου, εκτελούσαμε την τελευταία μας βάρδια, της δύναμης της νεοσύστατης «πολιτοφυλακής» κατά εντολή της χωροφυλακής και της επιτροπής άμυνας, «Ανιχνεύοντες δια γυμνών σφθαλμών», έτσι μας πρόσταξαν, την γύρω περιοχή της Βιάννου, από πιθανή πτώση των αλεξιπτωτιστών

ή άλλη «εχθρικήν» δολιοφθοράν».

Το κοινό, μοναδικό τουφέκι που μας είχαν διαθέσει στις δυό προηγούμενες, ολόήμερες βάρδιες μας, κατόπιν της τελευταίας αφοπλιστικής διαταγής των αρχών, μας είχε αφαιρεθεί. Δικό μας όπλο, έστω και παλιό, δεν διαθέταμε, πέρα από δυό κρητικά μικρομάχαιρα, ένα ο καθένας μας στη μέση του.

Η βασιλοματαξική δικτατορία είχε φροντίσει πολύ ενωρίς, ιδιαίτερα ύστερα από την σκηνοθετημένη, αντιδικτατορική ένοπλη εξέγερση στα Χανιά τον Ιούλη του 1938, να αφαιρέσει και το τελευταίο πολεμικό όπλο από τα κρητικά χέρια. Το παρατηρητήριο της «Κούπας» ήταν καλοζυγισμένο παρατηρητήριο. Ο με-

γάλος βράχος της, στις παρυφές της Δίκτης, που φαίνεται καθώς ερχόμαστε από το Ηράκλειο, ψηλά και νότια της Εμπάρου, μεταξύ Εμπάρου — Βιάννου, μεγαλοπρεπής, επι-

βλητικός, δεσπόζει στη γύρω περιοχή. Αφήνει τον ορίζοντα ανοιχτό, διαυγή, πεντακάθαρο, βορειοδυτικά μέχρι και κοντά στο Ηράκλειο, δυτικά

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Βιαννίτικα Νέα

και συνδρομητές τους

Είναι γνωστό σ' όλους ότι για να κυκλοφορήσει ένα οποιοδήποτε έντυπο, δεν χρειάζεται μονάχα το κείμενο αλλά και χαρτί που θα τυπωθεί, τυπογραφείο στο οποίο θα στοιχειοθετηθεί και θα τυπωθεί, και το Ταχυδρομείο που θα το

μεταφέρει στο σπίτι ή στο γραφείο εκείνου που το θέλει.

Το ίδιο ισχύει και για τα Β.Ν. Και η ύλη βέβαια που διαβάζετε σε κάθε φύλλο προσφέρεται δωρεάν απ' όλους εκείνους οι οποίοι βοηθούν κάθε φορά για να κλείσουν οι τέσσερις σελίδες τους. Δωρεάν επίσης γίνεται η διόρθωση από κάθε άποψη των διαφόρων κειμένων, καθώς και των τυπογραφικών δοκιμίων, που απαιτεί πάρα πολλές ώρες δουλειάς, όπως και η όλη διαδικασία για την τακτοποίηση και αποστολή κάθε φύλλου στον προορισμό του.

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και για τα υπόλοιπα: χαρτί—τυπογραφείο — ταχυδρομείο.

Είναι, πιστευόμε, γνωστό, το έχουμε γράψει κι άλλες φορές, ότι μοναδικός πόρος των Β.Ν. είναι η συνδρομή των συνεπαρχιωτών και ιδιαίτερα αυτών που η συνδρομή τους είναι μεγαλύτερη από το κανονικό. Έτσι μονάχα πετυχαίνουμε τη συντήρηση των Β.Ν.

● Συνέχεια στη σελίδα 4

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΛΕΣΗΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1986, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30' πρωινή, θα γίνει Αρχιερατικό μνημόσυνο στο Ηρώο που βρίσκεται στη θέση Σελί της Κοινοότητας Αμιρά για τους 360 περίπου κατοίκους της Επαρχίας Βιάννου και των γειτονικών χωριών της Επαρχίας Ιεράπετρας, που εκτελέστηκαν στις 14—9—1943 από τα Γερμανικά Στρατεύματα κατοχής, μα και για όλους τους άλλους που θυσιάστηκαν στο διάστημα της Γερμανοϊταλικής κατοχής.

Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου 5.30 μ.μ. Δρόμος Θυσίας.

Κυριακή 14 Σεπτεμβρίου. Τελετή μνημοσύνου. Ώρα 8.30 π.μ. εκκίνηση πορείας ειρήνης από τα χωριά Βιάννο και Πεύκο προς το χώρο του Ηρώου.

Ώρα 10.25 π.μ. πέρας άφιξης επισήμων.

Ώρα 10.30 π.μ. Επιμνημόσυνη δέηση. Ομιλία από τον κ. Εμμανουήλ Μικρογιαννάκη, καθηγητή Πανεπιστημίου. — Προσκλητήριο νεκρών. — Σιγή ενός λεπτού — «Η καταστροφή της Βιάννου», από παιδιά της Επαρχίας. — Απαγγελίες πατριωτικών ποιημάτων. Προσευχή από τη Μουσική του Δήμου Ηρακλείου. Κατάθεση στεφάνων μπροστά στο Ηρώο από τις Πολιτικές, Στρατιωτικές και Αστυνομικές Αρχές, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα κόμματα, την Εθνική Αντίσταση, από εκπροσώπους των αναγνωρισμένων οργανώσεων και Συλλόγων, αντιπροσωπία των διασωθέντων από τις εκτελέσεις. (Από τα κόμματα θα κατατεθεί ένα στεφάνι εκ μέρους κάθε κόμματος, όχι νεολαίες κλπ.). Τέλος μνημοσύνου με την ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου από τη Μουσική του Δήμου Ηρακλείου. Διανομή κολλύβων και αρπιδιών. Στην εκδήλωση θα προσκληθούν να παρευρεθούν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Πρωθυπουργός, ο Μητροπολίτης Πέτρος Δημήτριος, Διοικητικές, Στρατιωτικές Αρχές της Κρήτης και του Νομού Ηρακλείου, με προσκλητές που θα σταλούν, οι συγγενείς των θυμάτων, άλλοι οι συνεπαρχιώτες όπου και αν θρίσκονται (χωρίς προσκλήσεις) και καθένας που τιμά τη μνήμη των νεκρών μας και μπορεί να παρευρεθεί. — Επιτελετές για το συντονισμό των παραπάνω εκδηλώσεων ορίζονται οι Μανώλης Παπαγιάννης, Μανώλης Καρακωνσταντάκης και οι Κοινοτικοί Σύμβουλοι Αμιρά.

Αμιρά 19—8—1986

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ
Πρόεδρος Κοινοότητας Αμιρά

Μάχη Μαραθίτη - Φορτέτσας 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944, ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΩΝ (Μεγάλη, εκ πορατάξεως, μάχη)

Του κ. Γιάννη Κοντάκη, Δικηγόρου

11ο (τελευταίο)
Γιατί είναι αδιανόητο, αφού ήταν αποφασισμένος να παραδώσει όσο το λιμάνι, τις πρωινές ώρες της ημέρας της αποχωρήσεως από την πόλη των στρατευμάτων του (11-10-1944) να διατάξει, δυό ώρες προ της παραδόσεως του λιμανιού, τη μεγάλη αναγνω-

ριστική του επίθεση της Φορτέτσας — Μαραθίτη και να θυσιάσει πολλές δεκάδες, ίσως και εκατό, νεκρούς και τραυματίες, από τους άνδρες του. Έκαμε την αναγνωριστική του κρούση, με ισχυρές δυνάμεις πυροβολικού, μεγάλων ερπιστροφόρων αρμάτων (τάνκς) και πεζικού. Αν

στην κρούση αυτή το βάλαμε και εμείς, ο λόχος πολυβόλων στα πόδια, όπως αναγκάστηκαν να το κάμουν οι άλλοι, χωρίς να προλάβουμε να ριζομε ούτε ένα πυροβολισμό, το λιμάνι θ' αναστασσόταν.

Το πιο βαρυσήμαντο όμως και αδιάσειστο επιχείρημα,

● Συνέχεια στη σελίδα 4

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22208
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31378
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείου	22.140
Γεωπόνου	22317

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πειράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτάκης Έρμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χαιζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Η κ. Αικατερίνη σύζ. Ίωάννη Μιχαλάκη γέννησε αγόρι.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Η κ. Ντίνα σύζ. Γεωργίου Βασιλάκη γέννησε αγόρι.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Η κ. Ελένη σύζ. Αλεξ. Διακάκη γέννησε αγόρι.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Μαρία Εμμ. Ραπτάκη και Μανόλης Λιανέρης.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Μαίρη Νικ. Νεραντζάκη και Νίκος Θ. Βουσβούκης — Μανόλης Ν. Καρτάκης και Κατερίνα Γ. Χελιώτη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Φωφίκα σύζ. Εμμ. Κονδυλάκη.

ΣΤΟ ΣΥΚΟΛΟΓΟ:

Ειρήνη χα Εμμ. Κωσταντάκη 72 χρονών.

ΣΤΟ ΒΑΧΟ:

Κωνίνας Καργιολάκης

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

— Ίωάννης Εμμ. Παπαδομαρκακάκης

— Δημήτριος Μυλωνάκης

— Γεώργιος Κοκκινάκης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Η Επιτροπή Ανέγερσης του Γηροκομείου Βιάννου, ευχαριστεί θερμά τους παρακάτω δωρητές, που προσέφεραν τα αναγραφόμενα ποσά για την αποπεράτωση του Γηροκομείου στην Αγία Μονή Βιάννου:

1) Δημήτρης Γ. Σπανάκης 25.000 δραχμές

2) Αιμίλιος Γ. Σπανάκης 25.000 δραχμές

3) Πέτρο Αλ. Αγαπάκη 5.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα του.

Επίσης ευχαριστεί όσους

έχουν στείλει χρήματα μέσω των Β. Ν.

Ευχαριστούμε πολύ τους συγγενείς, χωριανούς και φίλους που μας συμπαροστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για το θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και παππού Ίωάννη Εμμ. Παπαδομαρκακάκη. Η σύζυγος, τα παιδιά, τα εγγόνια

Ευχαριστούμε ολόψυχα όλους τους συγγενείς, φίλους, χωριανούς και γνωστούς μας που συμπαροστάθηκαν με ζεστασιά και αγάπη στο βαρύ πένθος μας για το θάνατο του αγαπημένου μας πατέρα και παππού Γεωργίου Κοκκινάκη. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον πρόεδρο της κοινότητας κ. Μιχάλη Περβολαράκη για την αυθόρμητη και πολύτιμη συμπαράστασή του.

Τα παιδιά του
Χρόνης, Μαρία Ιωιτάκη
Τα εγγόνια

ΔΩΡΕΕΣ

ΜΑΣ ΕΣΤΕΙΛΑΝ:

Για το Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο:

— Η κ. Στέλλα Κατσαράκη στ ημνήμη των νεκρών της 5.000 δρχ.

— Ο κ. Στέλιος Πνευματικάκης στη μνήμη των πατέρα και αδελφού του 2.000 δρχ.

— Ο κ. Νικήτας Λουλάκης 500 δρχ.

Για το Γηροκομείο:

— Ο κ. Γεώργιος Σπανάκης στη μνήμη Χρήστου Μπαντουβά 3.000 δρχ.

— Οι κ.κ. Χρόνης και Μαρία Ιωιτάκη στη μνήμη του πατέρα τους Γεωργίου Κοκκινάκη 5000 δρχ.

Για τον Πολιτιστικό Σύλλογο Βιάννου:

— Ο κ. Φώτης Δουλιγέρης για το μνημείο του Βασιλή Βερβελάκη 5.000 δρχ.

Ιστορικά, Λαογραφικά και άλλα...

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΠΕΥΚΟΥ

(Καταγραφή 1940)

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

(Το κείμενο δημοσιεύεται όπως έχει γραφεί το 1940 και ως προς τη γλώσσα και ως προς την ορθογραφία).

2ο

Αμαλός: οροπέδιο εις την Δίκτην. Το όνομα αμαλός αντί αμαλός.

Βαβουλιάρης: χειμάρρος προς τα ανατολικά του χωριού.

Πετρόλακκος: τοποθεσία προς τα νοτιανατολικά κειμένη, υνομάσθη από τους υπάρχοντες εκεί πολλούς χάλικους.

Εντριτάρης: κείται προς τα νοτιανατολικά και απέχει περί τα 5'.

Πατητήρια: μεγάλη έκτασις κειμένη προς τα νοτιανατολικά και απέχουσα περί τα 5 έως 6'. Ονομάσθη ούτω από έν πατητήριον υπάρχον εκεί.

Τραπέζα: Τοποθεσία απέχουσα περί τα 3 έως 4' και κειμένη προς τα νοτιανατολικά, ονομάσθη ούτω εκ του τραπέζοειδούς σχήματός της.

Χιοπάτα: κείται προς τα νοτιανατολικά και απέχει περί τα 5'. Το όνομα προήλθεν εκ της λέξεως Ισπάτα, Σοπάτα, Χιοπάτα. Είναι η προφορά του σ ως χι.

Του Σαράνη το ρυάκι: ρυάκιον προς τα ανατολικά κειμένου και απέχον περί τα 6'. Το όνομα προήλθεν από τον άθρονον Σαράνην.

Τροχάλα: τοποθεσία προς τα ανατολικά κειμένη και απέχουσα περί τα 7'. Ονομάσθη από τους υπάρχοντες τροχάλους (στρούς λίθων).

Καλαίς: λόφος πλησίον της Τροχάλας, έχων εις την κορυφήν ερείπια τουρκικών φρουρίων.

Πρίνακας: τοποθεσία προς τα νοτιοδυτικά κειμένη και απέχουσα περί τα 5'. Ονομάσθη ούτω από ένα μεγάλον πρίνον υπάρχοντα εκεί παλαιά.

Πλατωνής: τοποθεσία ολίγον νοτιώτερον της προηγούμενης.

Παπούρι: πλευρά λόφου.

κειμένου δυτικότερον της προηγούμενης τοποθεσίας.

Κατσακιανός: μεγάλη έκτασις και λόφος προς τα νοτιοδυτικά και απέχουσα περί τα 10'.

Λίμνη: έκτασις προς το νότιον μέρος κειμένη και ονομασθείσα ούτω διότι πρότερον ήτο λίμνη υδάτων' απόστασις 8'.

Πλατάνια: ευρίσκεται πλησίον της προηγούμενης και υνομάσθη ούτω από τους υπάρχοντες εκεί πλατάνους.

Ρούσος Λάκκος: κείται προς τα νοτιοδυτικά, πλησίον του Κουτσακιανού και ονομάζεται ούτω από το κοκκινωπόν του χώματος.

Μουλαλής: τοποθεσία προς νότον απέχουσα περί τα 5'. Ονομάσθη ούτω διότι ανήκεν εις τον τούρκον Μουλά-Αλή.

Απιδουόυλες: κείται προς νότον και απέχει περί τα 7' υνομάσθη από τας υπάρχουσας εκεί αχλαδιάς.

Δρακόνα: έκτασις νοτιώτερον της προηγούμενης. Εκεί υπάρχει ο ποταμός της Δρακόνας.

Κατσακιντάρης: τοποθεσία προς τα νοτιανατολικά απέχουσα περί τα 10'.

Πετσοκώλης: λόφος πλησίον της προηγούμενης τοποθεσίας.

Βαθύ Σελί: τοποθεσία κειμένη προς νότον και απέχουσα περί τα 15'. Ονομάσθη ούτω ως εκ του σχήματός της.

Κεφάλια: μεγάλη έκτασις απέχουσα περί τα 35' και ονομασθείσα ούτω ως εκ του σχήματός της.

Αγαδικά: τοποθεσία πλησίον της Κεφάλιας ονομασθείσα ούτω διότι τα εκεί κτήματα ανήκον εις τούρκους αγάδες.

Κολύμποι: μέρος χαμηλόν με πολλά ύδατα, κολύμπους. Απέχει περί τα 40'.

Πύργος: λόφος πλησίον των Κολύμπων, υψηλός, αποτελών ως εκ του κωνοειδούς του σχήματός υψηλόν πύργον. (Συνεχίζεται)

Εκείνοι που φεύγουν

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε. ΠΑΠΑΔΟΜΑΡΚΑΚΗΣ

Γυι)χος ΤΕΒΕ (Ανάπ. πολέμου)

Απόγονος ιστορικής οικογένειας των Παπαδομαρκακάκη των Βιάννου, αδελφός του αείμνηστου Δημητρίου Παπαδομαρκακάκη (Συ)χη Χωρικής και εξάδελφος των αείμνηστων Ανωπύτων αξιωματικών του στρατού Αλκιβιάδη και Ακίλα Παπαδομαρκακάκη και άλλων αξιωματικών της Χωρικής της ίδιας οικογένειας, τέλειωσε τη ζωή του στις 13 του μήνα. Υπηρέτησε την Πατρίδα ως καλός στρατιώτης, στη Μ. Ασία και στη Μακεδονία και Θράκη και έπαθε συνεπεία των κακουχιών πολέμου.

Στον πολιτικό του βίο εργάστηκε με ζήλο και τιμιότητα. Ασχολήθηκε με το εμπόριο ως επαγγελματίας παντοπώλης. Υπήρξε υπόδειγμα προοδευτικού άνδρα, που τον διέκρινε καλοκαγαθία, προσήνεια και τιμιότητα. Αρχηγός υποδειγματικής οικογένειας με

τρία αξια τέκνα που κατέχουν τα δυό σήμερα ανώτερες υπαλληλικές θέσεις και το τρίτο επάξιος διάδοχος του πατέρα στο εμπόριο.

Προσέφερε τις υπηρεσίες του και στην κοινωνία της Βιάννου, ως Κοινοτικός, Σύμβουλος στην Κοινότητα με αξιόλογη δράση στη μεταβατική περίοδο. Είχε την τύχη να δει τα παιδιά του αποκαταστημένα, οικογενειάρχες άριστους και να χαρεί εγγόνια που πολλά σπουδάζουν σήμερα στα ΑΕΙ της χώρας.

Την κηδεία του παρακολούθησε η κοινωνία της Βιάννου πολλοί συγγενείς και φίλοι του τιμώντας τη μνήμη του. Του Γιάννη Παπαδομαρκακάκη (Μπογιατζάκη), του εμπόρου της συνοικίας «Σωρού» της Βιάννου, ως είναι Αιωνία η μνήμη!

Ε. Κ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

ΓΙΩΡΓΟΥ Μ ΣΠΑΝΑΚΗ

ΓΙΑΤΡΟΥ

«Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ»

ΜΙΧΑΗΛ Ε ΧΟΥΡΔΑΚΗ «ΝΗΣΠΙΤΑ»

«ΝΑ ΚΛΕΦΤΟΥΜΕ ΜΑΡΓΙΟ ΜΟΥ»

Εκπολιτιστική κίνηση στη Βιάννο

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ "Ο ΦΑΡΑΙΟΣ,, ΚΑΙ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» (1924-1939)

Του κ. Ερμαν. Καδιονάκη

3ο

Ε' ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ «ΔΙΑΒΑΤΗ» ΥΜΝΗΤΕΣ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Στενός φίλος και συνεργάτης του Συλλόγου «Διαβάτης» υπήρξε ο ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ (ΣΤΑΘΗΣ) ΜΑΣΤΟΡΑΣ, καθηγητής μουσικών του γυμνασίου, εκλεκτός μουσικοσυνθέτης. Υ

μνησε τις φυσικές καλλονές της επαρχίας, την φιλοξενία των κατοίκων και παντρεύτηκε από τη Βιάννο την Κατίνα Χλειουνάκη. Έγραψε σάτιρα για διάφορους τύπους της Βιάννου, σε χοροσπερίδα του Διαβάτη, καθώς και ένα πολύ ωραίο ποίημα — ύμνο για τη Βιάννο, που δημοσιεύτηκε:

Στην πλαγιά του βουνού, φαντασία του νού, δε σε γράφει, χωριό, δε σε γράφει, Βελουδένια στολή, πρασιανάδες χαλί, η ελιά, το σπαρμένο χωράφι.

Της ζωής σου γερό φυλαχτό, το νερό, δύναμή σου σαν αίμα στη φλέβα, όταν κάτω κυλά μουσική που γελά και ρυθμίζει του ξένου τ' ανέβα.

Το φαράγγι κι αυτό παραθύρι ανοιχτό, δείχνει θάλασσας ένα κομμάτι. Η καρδιά μου σκιρτά και σε όλα πετά, όπου τύχει και πέσει το μάτι.

Χαρμονές μαγικές σε στιγμές μυστικές, κάθε βράδυ στο φώς από τ' άστρα, σαν αχνές ζωγραφίες, βλέπω αρχόντων ακιές στα παλιά βενεζάνικα κάστρα.

Τον παραπάνω ύμνο της Βιάννου, ο Διαβάτης τύπωσε σε κάρτ—ποστάλ και τον έδινε σε επισκέπτες της Βιάννου ή τον έστελνε σε διάφορες πνευματικές και πολιτικές προσωπικότητες και παράγοντες. Πνευματικός, καλλιτεχνικός, καλλιεργημένος ψυχικά, ανώτερος άνθρωπος ο Στάθης Μάστορας, τουφεκίστηκε από τα γερμανικά στρατεύματα στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 στον Άγιο Βασίλειο Βιάννου. «Ο θάνατός του άφησε δυσαναπλήρωτο κενό, γιατί είχε υπέρ λαμπρο πνεύμα, αδαμάντινο χαρακτήρα, κρυφούς και φανερούς στοχασμούς».

ΜΕΡΟΣ ΙΙ.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ «ΔΙΑΒΑΤΗ»

Ψυχαγωγικές εκδηλώσεις:

1. Εκτός από τις θεατρικές παραστάσεις ο Σύλλογος οργανώνε κάθε χρόνο στις 15 Αυγούστου. Κάτω από τους ήλιων μουσικών οργάνων, οι κάτοικοι της Βιάννου και των άλλων χωριών κι οι παρσιδημόντες ξένοι και τα μέλη του Συλλόγου γλεντούσαν! Στις χοροσπερίδες διαρίνονταν πολλοί φοιτητές που ήξεραν διάφορους χορούς, καθώς και χωριανοί Βιαννίτες που ήξεραν κρητικούς χορούς (άνδρες και γυναίκες).

Θυμούμαστε τους αείμνηστους Νίκο Συμβουλάκη, Ίωάννη Χ. Κουφαλιτάκη, Γεώργιο Ματθ. Κονταξάκη κ.ά. και από τις γυναίκες τις αδελφές Κατίνα και Μαριάννα Συμβουλάκη, και την αείμνηστη Ελένη Χλειουνάκη (σύζ. Σπυριδάκη) κ.ά.

2. Ο «Διαβάτης» για την εκμάθηση κρητικών και ευρωπαϊκών χορών κάλεσε τότε, σε δυό συνεχείς θερινές περιόδους, από το χωριό Καλαμώνη τον χοροδιδάσκαλο Τρανταφυλλάκη, που διδάσκει χορούς σε όσους ήθελε, στο ανάγειο του μαγαζιού των κληρονόμων Κων.

Φουρνάρηκη. 3. Στις λαϊκές εκδηλώσεις για τα γλέντια έπαιζαν τοπικοί οργανοπαίχτες πρακτικοί, όπως ο αξέχαστος Νίκος Κουκουμπεκάκης (Καζανάκι) βιολί, ο αξέχαστος λυράρης Πέτρος Θεοδοσάκης, ο αείμν. Δημήτρ. Παπαδογιάννης (Φαρφουρή), ο Πολύβιος Γρηγ. Λουλάκης (+), ο Εμμ. Χ. Κωνδυλάκης, ο αξέχαστος Μανώλης Παπαδογιάννης (Συρκοφ) όλοι μαντολίνο.

Εκλεκτοί τραγουδιστές συνεπαρχιώτες και ξένοι ελάμβαναν μέρος στις εκδηλώσεις αυτές και τις χοροσπερίδες. Οι αναφερόμενοι λίγο πιά πάνω, όπως και ο αξέχαστος Ίωάννης Γρ. Μεταξάκης (Σφαγός), καθώς και συγκροτήματα χορωδίας που ελάμβαναν μέρος και οι Ηλίας Χλειουνάκης, Μανώλης Γ. Στρατάκης, Γεώργ. Π' Γρ. Ραπτάκης, Γεώργ. Στ. Κοκολάκης, Γεώργιος Δ. Παπαμαρταθιάκης και Αριστ. Λουλάκης. Και οι, τότε, δεσποινίδες Κατίνα και Μαριάννα Συμβουλάκη, Ελένη Κουφάκη και Ελένη Χλειουνάκη.

Χορευτές για τις εκδηλώσεις αναφέρονται οι Νικόλ. Συμβουλάκης, Ιω. Τ. Παπαμαστοράκης, Κων. Χρηστάκης, Γιάννης Χ. Κουφαλιτάκης στους ευρωπαϊκούς χορούς. Στους κρητικούς διακρινόταν το ζεύγος Πέτρος Θεοδοσάκη.

Από τις γυναίκες διακρινόταν η Ελένη Καμπάνη, η Ελληνίκη Ραπτάκη, η Μαρία Αλεξ. Ραπτάκη, η Αταλάντη Ραπτοπούλου, η Μαριάννα και η Κατίνα Συμβουλάκη. (Συνεχίζεται)

ΔΙΟΡΘΩΣΗ:

Σο προηγούμενο φύλλο (118) σελ. 2 στήλη 2 αναγράφε από αβλεψία:

Δ' Ο ΑΛΗΜΟΝΗΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ (ταγ)χης π.δ.)

Το σωστό είναι: Ο ΑΛΗΜΟΝΗΤΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ κλπ.

ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΦΡΕΣΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ — ΑΛΛΑΝΤΙΚΑ

ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ — ΨΑΡΙΑ — ΚΙΜΑ Κ.ΛΠ.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΓΡΥΛΛΙΩΝΑΚΗ

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ ΤΗΛ. (0895) 22.041

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Εκδότης — Διευθυντής

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επίμελεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Έβανς 83 (Στόα Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 300
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών » 400

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιστολές γιά την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110, Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39, Ηράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μή δέν επι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις άπόψεις των συγγραφέων.

Μια ζωή ανατέλλει

Γράφει ο Αντώνης Εμμ. Στίβακτάκης

Η πιο μεγάλη στιγμή της ζωής μιας γυναίκας είναι εκείνη που φέρνει στον κόσμο «τον καρπό της κοιλίας της», το παιδί της, τη νέα ζωή που θα συνεχίσει την παλιά και που πάνω της θα στηριχτούν οι ελπίδες και τα όνειρα για ένα καλύτερο κόσμο. Είναι με γάλη εκείνη η στιγμή για τη μάνα, τον πατέρα, το νεογέννητο παιδί, τη ζωή, τον ίδιο τον άνθρωπο. Το μεγαλειό της ώρας εκείνης τη αποδίδει περιεκτικά η παρακάτω φράση κάποιου σύγχρονου λογοτέχνη: «Κάθε φορά που γεννιέται ένας άνθρωπος, γεννιέται κι ένα άστρο ψηλά».

Στις μέρες μας αυτό το

ευτυχές γεγονός διαδραματίζεται στους εξοπλισμένους με όλα τα σύγχρονα μέσα θαλάμους των νοσοκομείων και με την βοήθεια ειδικών επιστημόνων, που βοηθούν αποτελεσματικά την όσο γίνεται πιο ανώδυνη «ανατολή του νέου άσπρου». Τί γινόταν όμως τα περασμένα χρόνια στα χωριά της πατρίδας μας και ειδικά στο δικό μας χωριό, το Χάντρο; Βέβαια δεν μπορεί να γίνει καμιά σύγκριση του τότε με το σήμερα. Το σήμερα είναι πιο ασφαλές. Το τότε ήταν πιο φυσικό, πιο ανθρώπινο.

Την όλη διαδικασία της γέννησης ενός παιδιού στο Χάντρο εκείνα τα χρόνια (δηλαδή πριν από δύο περίπου δεκαετίες), τη διέκρινε μια φυσικότητα, ένας πρωτογονισμός και συγχρόνως μια αξιοπρόσεκτη λειτουργία. Η λειτουργία αυτή της γέννησης είχε τις ρίζες της σε πολύ παλιότερες εποχές και θεωρούνταν σημαντική και για τη μετέπειτα πορεία της ζωής του νεογέννητου. Πίστευαν πως αν κάτι δεν πήγαινε καλά, αν κάτι ξεχνούσαν να κάμουν, τότε η ζωή και το μέλλον του νεογέννητου παιδιού θα ήταν προβληματικά.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή, από τη στιγμή δηλαδή που η γυναίκα αισθανόταν πολύ κοντινή την ώρα της αγωγής αλλά και ευτυχίας της. Την ώρα που θα έφερνε στον κόσμο το παιδί της. Μόλις την «έπιαναν οι πόνοι» καλούσαν στο σπίτι την πρακτική μαμή του χωριού (εδώ πρέπει να επισημάνουμε πως το «επάγγελμα» της μαμής ήταν «επάγγελμα περιωπής» και οι μαμές είχαν ιδιαίτερη μεταχείριση και αγάπη). Συγχρόνως έρχονταν κοντά στην ετοιμόγεννη για να της συμπαρασταθούν, η μάνα της, οι αδελφές της, οι κοινιάδες της, οι φίλες της. Εστρώναν κάτω μια «λιοπαλέτσα», έβαζαν πάνω άχερα και πάνω από τα άχερα μια πατανία. Εκεί ξάπλωνε η ετοιμόγεννη κι εκεί το παιδί της θα δοκίμαζε την πρώτη του επαφή με το περιβάλλον, με τον κόσμο που ήρθε να ζήσει.

Με το κουράγιο της ετοιμόγεννης, τη βοήθεια της μαμής και την ηθική συμπαράσταση των άλλων γυναικών που παρευρίσκονταν, γεννιόταν το παιδί. Αμέσως η μαμή έβαζε από το πρόσωπο του τη λεπτή βλεννώδη μεμβράνη που ουσίως το σκέπαζε. Αυτή τη μεμβράνη την έλεγαν «παρπροσωπίδι» και την έβα-

ζαν μέσα σ' ένα γυάλινο μπουκάλι. Αργότερα η μάνα του παιδιού «την περνούσε από σαράντα λειτουργίες και σαράντα κύματα» και την έκανε «πολύτιμο» φυλαχτό στο παιδί. Στη συνέχεια η μαμή αποδέσμευε το παιδί από το μητρικό σώμα κόβοντας τον «κομφάλιο λώρο» που το έκανε μ' αυτό (το φαλκόθε). Το μέρος που έμενε στο παιδί το έδενε με μετάξι κι αργότερα έκεπτε μόνο του. Βέβαια εκείνη τη στιγμή γινόταν μόνο η σωματική αποκοπή μάνας και παιδιού, για να αρχίσει η ψυχική επαφή που καμιά δύναμη δεν είναι ικανή να αποκόψει ποτέ.

Ακολουθούσε στη συνέχεια μια ολόκληρη «ερωτελεσία» — με κύριο λειτουργικό σκεύος μια ξύλινη σκάφη. Μέσα σ' αυτή την ξύλινη σκάφη έβαζαν ζεστό νερό. Μια γυναίκα, που διακρινόταν για τη σοβαρότητά της έβαζε μέσα στη σκάφη αλάτι που είχε μαζέψει από τη θάλασσα ο πατέρας του παιδιού. Έβαζε αρκετό αλάτι για να «καλοαλατσίσει» το νερό για να βγει και το παιδί «σοβαρός κι αλατισμένος άντρας ή σοβαρή κι αλατισμένη γυναίκα». (Πολλές φορές ακόμη και σήμερα αποδοκιμάζουμε κάποιον λέγοντάς του, «διάλεξε την που σ' αλατσίσει ή διάλεξε τη μαμή που σ'ε φαλκόθε»).

Στη συνέχεια μια γυναίκα που διακρινόταν για την υπομονή της (απομονετική γυναίκα), έπαρνε από ξώ τρεις μικρές πέτρες.

Τις πετούσε μια μια μέσα στη σκάφη και έλεγε κάθε φορά: «Ως έχει η πέτρα την απομνή, να την έχει και το παιδί». Έπειτα οι γιαγιάδες και οι πρωτοβιβάδες της λουχούνας που βρίσκονταν εκεί πετούσαν μέσα στη σκάφη όσα χρέματα (κέρματα) κρατούσαν για να «βγει» πλούσιο το παιδί. Όλες αυτές οι ενέργειες (νερό, αλάτι, πέτρες, κέρματα) γίνονταν πολύ γρήγορα γιατί η μαμή περιέμενε με το παιδί στο χέρι. Στη συνέχεια η μαμή έβαζε μέσα στη σκάφη. Το σαπούνι, το έπλενε, το ξέπλενε, το σκούπιζε και το έντυνε. Έπειτα πλησίαζε τη λουχούνα και της έλεγε:

—Πού παραδίδεις το παιδί σου;

—Στο Χριστό και στην Παναγία, απαντούσε εκείνη.

Αυτή η «ερωταπόκριση» επιαιναλαμβανόταν τρεις φορές. Στη συνέχεια η μαμή παρέδιδε το παιδί στη μάνα του λέγοντάς της:

—Ετάς σου το παραδίδω κι εγώ, να το αναθρέψεις με λίγα θάσασνα, με λίγους πόνους και να δεις καλό απονομής του.

Υστερα μάζευε κι έπαιρνε τα χρήματα από τη σκάφη. Αυτά ήταν τα λεγόμενα «πυχερά της μαμής». Οι πανρευρισκόμενες της έκαναν συχαρητήρια και της έλεγαν: «Πάντα κερδεμένη, κέρρα —μαμή!». Λέω μόνο πανρευρισκόμενες, γιατί στην τελετή της γέννας δεν παρευρίσκονταν συνήθως άντρες.

(Συνεχίζεται)

ΒΙΑΝΝΟΣ ΜΑΪΟΣ '86

Γράφει ο Στέφανος Δ. Παπαγιαννάκης

Στη Βιάννο και πάλι ύστερα από πέντε χρόνια. Οι εντυπώσεις ανάμικτες μα περισσότερο αισιόδοξες από ό,τι σε παλαιότερες επισκέψεις μου στη Βιάννο και στην Κρήτη γενικότερα. Θα προσπαθήσω να δώσω τις εντυπώσεις μου αυτές, με μια προκατάληψη ίσως του Βιαννίτη που αγαπά υπερβολικά τη γενέτειρά του, μα προπαντός χωρίς αιχμές επίκρισης, συμπολιεύσης ή αντιπολιτεύσης σε φορείς των σημερινών ή των περασμένων χρόνων.

Πιστεύω απόλυτα ότι, αν σήμερα η Βιάννος παρουσιάζει πρόοδο σε μας που, αν και Βιαννίτες, τη βλέπουμε ως επισκέπτες, αυτό οφείλεται στις προσπάθειες στα περασμένα 40 χρόνια, των κοινωτικών αρχών και στην εργασία των φίλεργων και προοδευτικών κατοίκων της επαρχίας μας. Αλλά σ'ε δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι τα μεγάλα άλματα για την ανάπτυξη της επαρχίας έγιναν με την πραγμασποία των οδικών συγκοινωνιών και με τον ηλεκτροφωτισμό, για τον οποίο υπήρξαν τότε συντονισμένες προσπάθειες κοινωνικών αρχών σε αξιοζήλευτη συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς και οίκους της επαρχίας και Βιαννιτών αποδήμων. Με αυτά που είδα τώρα στη Βιάννο δεν μπορούσα παρά να θυμηθώ τις επισκέψεις μου στη Βιάννο κατά τη δεκαετία του πενήντα, που μου έλεγε ο πατέρας μου: «Παιδί μου, αν εδώ σήμερα προσπαθήσεις να μαζέψεις από τη Βιάννο 500 δρχ δεν θα μπορέσεις, γιατί αυτό το ποσό δεν υπάρχει στις τσέπες όλων μαζί των κατοίκων του χωριού».

Η εποχή αυτή έχει περάσει πια και οι περισσότεροι κάτοικοι της επαρχίας μας ζουν σε καλά σπίτια, που δεν έχουν τίποτε να ζηλέψουν από τα σπίτια της Αθήνας, με καλή επίπλωση, τηλεοράσεις, ηλεκτρικές συσκευές κουζίνας, κρουσάλλια ποηρικά και ανοξείδωτα σερβίτσια. Οι σημερινοί Βιαννίτες ξεδοζουν αρκετά για μια άνετη ζωή. Πολλά αυτοκίνητα ΙΧ ή αγροτικά, πολλά μεγάλα καταστήματα, αρκετά σουβλατζδικα και καφενεία.

Εντύπωση μας έκανε το SUPERMARKET που συνεταιρισμός, όπου ο αγοραστής θρσκει ότι και στα ύμοια καταστήματα των Α

θηνών στις ίδιες περίπου τιμές. Μα εύλογα ο επισκέπτης διερωτάται πώς δουλύνουν όλα αυτά τα μαγαζιά με τους λιγιστούς κατοίκους. Πραγματικά η παντελής σχεδόν έλλειψη νέων ανθρώπων από τα χωριά μας, που διαπιστώνουμε και σε παλαιότερες επισκέψεις μας, στην επαρχία, τώρα είναι περισσότερο αισθητή, με την παρουσία στους δρόμους μόνο ανήμπορων ανθρώπων που δεν μπορούν να συμμετέχουν στον οργανισμό των καλλιεργειών που γίνεται τώρα στις άλλοτε άγονες περιοχές των γιαλών.

Οι μαθητές γυμνασίου και λυκείου από τα χωριά τους έρχονται τώρα στην Ανω Βιάννο με ειδικά λεωφορεία δωρεάν. Και δεν μπορώ παρά να θυμηθώ την εποχή μας που μαθητές του Πεύκου, του Κεφαλοθρουσιού, των Αμιρών, του Χάντρου κλπ. ξεκινούσαν αξημέρωτα πεζοί, με χιόνι ή βροχή για να φτάσουν εγκαίρως στην τάξη τους και να μην τιμωρηθούν αν έφταναν καθυστερημένοι.

Στην Ανω Βιάννο, παρά την απρογραμμάτιστη ίσως χρησιμοποίηση του νερού των πολλών πηγών της, έχουμε ακόμη την άνεση να υπάρχει νερό μέσα στα νοικοκυριά (δεν ξέρω αν έχουν όλα τα σπίτια) και οι πολλές θρύσες μέσα στο χωριό με το καθαρό και κρύο νερό ασφαλώς εντυπωσιάζουν τον ξένο επισκέπτη, γιατί δεν είναι πολλά τα χωριά που έχουν να επιδείξουν αυτό τον πλούτο νερού. Σε ξένους και δικούς μας τουρίστες περαστικούς από τη Βιάννο έκανε εντύπωση η θρύση που το νερό θγαίνει από τον κορμό του πλατάνου. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα νερά της Βιάννου, που προέρχονται από τα απάτητα και ακαλλιέργητα βουνά της Δίκτης, όπου δεν πέφτουν γεωργικά φάρμακα, είναι πολύ υγιεινά. Πρέπει όμως να υπάρχει επαγρύπνηση στα ζητήματα των υδραγωγείων που περνούν μέσα από κατοικημένους τόπους.

Τα χωριά της Επαρχίας μας φαίνονται τώρα καθαρά. Υπάρχει πρόβλημα καθαριότητας μόνο για δρόμους των οποίων τα σπίτια είναι ακατοίκητα, για τους οποίους πρέπει να εκδηλωθεί μέριμνα των κοινοτήτων.

Θα ήμουν άδικος αν γκρίνιαζα ήμους θάρους των κοινωτικών αρχών, τωρώνών ή ταιλαιωτέρων, επειδή δεν έχουν λύσει τα προβλήματα αποχέτευσης και των σκουπιδιών στην Ανω Βιάννο. Τα προβλήματα αυτά είναι δυσπεπλυτα για όλη την Ελλάδα και ασφαλώς και για τους οικισμούς όλου του κόσμου. Αν λοιπόν πρέπει να μεμψιμοιρούμε για τους σκουπιδόσποους στους ποταμούς της Ανω Βιάννου ή των άλλων χωριών της επαρχίας μας ή για τη θλάση της αποχέτευσης, τι πρέπει να πούμε για τη θιρίνα της Ελλάδας την Αθήνα, όπου τα σκορπισμένα σκουπιδια μας κάνουν να ντροπιάστε, ιδιαίτερα αν έτυχε να έχουμε επισκεφθεί τις πεντακάθαρες γειτονικές μας χώρες Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία. Ωστόσο η σύγκριση αυτή με την Αθήνα δεν θα πρέπει να αποτελεί πρόφαση απραξίας στην επαρχία μας. Στην Ανω Βιάννο η λύση της υπήνεμης καταθόρθας του Γυιά για απόρριψη και κάψιμο σκουπιδιών είναι ιδανική και πρέπει να αρθούν όλα τα εμπόδια για να τεθεί σε εφαρμογή και να μαζευτούν το γρηγορότερο όλα τα σκουπιδια από τους ποταμούς και τη θέση του Βουλίσματος. Για τη λύση αυτή όμως χρειάζεται προσοχή ώστε να μην αλλοιωθεί το γραφικό και αξιοθέατο τοπίο του Βούλιακα δίπλα στο Γυιά. Και η αποχέτευση πρέπει να επισκευασθεί το γρηγορότερο.

(Συνεχίζεται)

Απάντηση

Είχα ήδη έτοιμες τις παρατηρήσεις και διευκρινίσεις μου σε όλα τα σημεία του ΑΝΤΙΛΟΓΟΥ του κ. Γιαμαλάκη, που αφορούσε το σημείωμά μου «Βουκολικές Εικόνες», όταν ο Εκδότης των «Β.Ν.» μου ζήτησε, αν καλύτερα σ'από το σχετικό σημείωμα της εφημερίδας, να μην επιμείνω στη δημοσίευση της δικής μου ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ, κυρίως λόγω έλλειψης χώρου. Επειδή κατανοώ απόλυτα την επιθυμία αυτή των «ΒΝ» και σέβομαι τον πολύτιμο χώρο τους, περιορίζομαι μόνο σ'αυτή τη σύντομη επιστολή, τονίζοντας ιδιαίτερα πως ο

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ του κ. Γιαμαλάκη αποτελεί στην ουσία, σε ορισμένα του τουλάχιστον σημεία, συμπλήρωση του δικού μου σημειώματος και όχι αντίλογος σ'αυτό. Σε άλλα όμως σημεία υπάρχει οπωσδήποτε διαφορά απόψεων και εκτιμήσεων. Βέβαια η ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ μου στον ΑΝΤΙΛΟΓΟ αυτό θα είναι στη διάθεση των «Β.Ν.» που μπορούν, αν το κρίνουν σκόπιμο και εφικτό, να δημοσιεύσουν. Ευχαριστώ Αθήνα, 20 Αυγούστου 1986 Α. Ε. ΣΤΙΒΑΚΤΑΚΗΣ

Από τις δραστηριότητες των Συλλόγων της Επαρχίας Πολιτιστικός Σύλλογος Καλαμίου Βιάννου Εκδηλώσεις Αυγούστου 1986

1—8—1986: Προβολή βιντεοκασέτας και ολίστις με θέμα «Η καλλιέργεια κηπευτικών — ανθών στην Ολλανδία και οργάνωση της εμπορίας τους». Σύντομη ομιλία — ομιλητής ο Γεωπόνος Βαγγέλης Τζανάκης.

2—8—1986: Θεατρική παράσταση από το Οριάκιο Θέσπρο Κρήτης με την κωμωδία του Αριστοφάνη «Ο ΠΛΟΥΤΟΣ». Την παρακολούθησαν περίπου 500 άτομα.

4—8—1986: Ομιλία — συζήτηση με θέμα «Αρχιτεκτονική κληρονομιά — Προτάσεις για την διατήρησή της». Η συζήτηση αφορούσε τον παλαιό μα γραφικό οικισμό Καλαμίου και τα μνημεία της περιοχής. Κύριος εισηγητής ο πολιτικός μηχανικός Λεωνίδας Μιχαηλινάκης.

Η συζήτηση επεκτάθηκε και στον νεοδημιούργητο οικισμό της Ψαράς Φοράδας. Επιστημάνθηκαν προβλήματα και έγιναν προτάσεις για μια σωστή δόμηση.

6—8—1986: Προβολή της κινηματογραφικής ταινίας του Μιχάλη Κακογιάννη «Αλέξης Ζορμπάς». Την παρακολούθησαν περίπου 300 άτομα.

9—8—1986: Παιδικός χορός με τη συμμετοχή 50 παιδιών Καλαμιωτών και

παραθεριστών. Ακολούθησε η διανομή δώρων σ' όλα τα παιδιά.

10—8—1986: Ημέρα καθαριότητας. Έγινε συλλογή και καύση σκουπιδιών σ'όλους τους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού Ψαράς Φοράδας με τη συμμετοχή κατοίκων του οικισμού.

17—8—1986: Προβολή ολίστις με θέματα παρμένα από τον Καλαμιώτικο τρόπο ζωής και από τοπία του χωριού. Η προβολή έγινε στο Καλάμι. Το θαυμάσιο υλικό έχει συγκεντρώσει και φωτογραφήσει ο καθηγητής Μανώλης Σπανουδάκης και ανήκει στο Σύλλογο.

17—8—1986: Με πρωτοβουλία του Συλλόγου οργανώθηκε ομάδα αμοδοτών για τη δημιουργία τράπεζας αίματος Καλαμιωτών στο Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηδης έχουν δηλώσει συμμετοχή στην αίμοδοσία 32 Καλαμιώτες.

23.8.1986: Ομιλία με θέμα «Τα γεωργικά φάρμακα —Κίνδυνος και οφέλη από τη χρησιμοποίησή τους», με ομιλητή το γεωπόνο Μιχάλη Μιχαηλινάκη.

Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΖΑΝΑΚΗΣ
Η Γραμματέας
ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΙΧΕΛΙΝΑΚΗ

